

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

USTAWA

z dnia 10 kwietnia 2003 r.

o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. Dz.U.2024.311 t.j.)

Art. 1. [Przedmiot ustawy]

1. Ustawa określa zasady i warunki przygotowania inwestycji w zakresie dróg publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 645, 760, 1193 i 1688), zwanych dalej "drogami", a także organy właściwe w tych sprawach.
(...)

Art. 11i. [Stosowanie przepisów prawa budowlanego; wyłączenie stosowania przepisów niektórych ustaw]

1. W sprawach dotyczących zezwolenia na realizację inwestycji drogowej nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, z wyjątkiem z wyjątkiem art. 28 ust. 2.
(...)

Art. 11f. [Treść rozstrzygnięcia; doręczenia]

1. Decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zawiera w szczególności:

1) wymagania dotyczące powiązania drogi z innymi drogami publicznymi, z określeniem ich kategorii;
(...)

8) w razie potrzeby inne ustalenia dotyczące:

- a) określenia szczególnych warunków zabezpieczenia terenu budowy i prowadzenia robót budowlanych,
- b) określenia obowiązku budowy i okresu użytkowania tymczasowych obiektów budowlanych,
- c) określenia obowiązku i terminów rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania oraz tymczasowych obiektów budowlanych,
- d) określenia szczegółowych wymagań dotyczących nadzoru na budowie,
- e) obowiązku budowy lub przebudowy sieci uzbrojenia terenu,
- f) obowiązku budowy lub przebudowy urządzeń wodnych lub urządzeń melioracji wodnych szczegółowych,
- g) obowiązku budowy lub przebudowy innych dróg publicznych,
- h) obowiązku budowy lub przebudowy zjazdów,
- i) **określenia ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości dla realizacji obowiązków, o których mowa w lit. b, c oraz e-h,**
- j) zezwolenia na wykonanie obowiązków, o których mowa w lit. b, c oraz e-h.

2. Do ograniczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 8 lit. i, przepisy art. 124 ust. 4-7 i art. 124a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344, z późn. zm.) stosuje się odpowiednio.

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

USTAWA

z dnia 7 lipca 1994 r.

Prawo budowlane (Dz.U.2025.418 t.j. ze zm.)

Art. 1. [Przedmiot regulacji]

Ustawa - Prawo budowlane, zwana dalej "ustawą", normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach.

Art. 2. [Ustawa – wyłączenia; stosunek do innych ustaw]

1. Ustawy nie stosuje się do wyrobisk górniczych.

2. Przepisy ustawy **nie naruszają przepisów odrębnych**, a w szczególności:

1) **prawa geologicznego i górniczego - w odniesieniu do obiektów budowlanych zakładów górniczych**;

2) prawa wodnego - w odniesieniu do urządzeń wodnych;

3) o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - w odniesieniu do obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Art. 3. [Definicje]

Ilekoć w ustawie jest mowa o:

1) obiekcie budowlanym - należy przez to rozumieć budynek, **budowlę** bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych;

(...)

3) **budowli** - należy przez to rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: **obiekty liniowe**, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, **tunele**, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i **podziemne przejścia dla pieszych**, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych, elektrowni wiatrowych, morskich turbin wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową;

3a) **obiekcie liniowym** - należy przez to rozumieć obiekt budowlany, którego charakterystycznym parametrem jest długość, w szczególności droga wraz ze zjazdami, droga kolejowa, wodociąg, kanał, gazociąg, ciepłociąg, rurociąg, linia i trakcja elektroenergetyczna, linia kablowa nadziemna i, umieszczona bezpośrednio w ziemi, podziemna, wał przeciwpowodziowy oraz kanalizacja kablowa, przy czym kable zainstalowane w kanalizacji kablowej, kable zainstalowane w kanale technologicznym oraz kable telekomunikacyjne dowieszone do już istniejącej linii kablowej nadziemnej nie stanowią obiektu budowlanego lub jego części ani urządzenia budowlanego.

Art. 17. [Uczestnicy procesu budowlanego]

Uczestnikami procesu budowlanego, w rozumieniu ustawy, są:

- 1) inwestor;
- 2) inspektor nadzoru inwestorskiego;
- 3) projektant;
- 4) kierownik budowy lub kierownik robót.

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Art. 89a. [Zakres właściwości organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego]

Do właściwości organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w dziedzinie górnictwa należą sprawy i związane z nimi środki działania określone w ustawie, dotyczące obiektów i robót budowlanych zakładów górniczych.

Uczestnicy procesu budowlanego wg PB ≠ osoby / podmioty wraz z nadzorem i kontrolą nad działalnością regulowaną ustawą PGiG

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY

z dnia 24 czerwca 2022 r.

w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz.U. 2022 poz. 1518)

Na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 oraz z 2022 r. poz. 88) zarządza się co następuje:

§ 1. [Przedmiot regulacji]

Rozporządzenie określa następujące przepisy techniczno-budowlane:

- 1) warunki techniczne, **jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie**;
- (...)

§ 4. [Definicje]

Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 2) długość tunelu - długość najdłuższego pasa ruchu mierzoną wzdłuż osi na całkowicie zabudowanej części tunelu;
- 23) **tunel** - budowlę przeznaczoną do przeprowadzenia drogi przez przeszkodę lub pod przeszkodą;

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2011 r.

Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2024 poz. 1290 t.j. ze zm.)

Art. 1. [Zakres przedmiotowy ustawy]

1. Ustawa określa zasady i warunki podejmowania, wykonywania oraz zakończenia działalności w zakresie:

1) prac geologicznych;

(...)

Art. 2. [Odpowiednie stosowanie ustawy]

1. Przepisy ustawy, z wyjątkiem działu III, stosuje się odpowiednio do:

1) budowy, rozbudowy oraz utrzymywania systemów odwadniania zlikwidowanych zakładów górniczych;

1a) utrzymywania i niezwiązanego z wydobywaniem kopaliny ze złoża wykorzystywania podziemnej części likwidowanych zakładów górniczych niezbędnej do prowadzenia ruchu innych zakładów górniczych;

2) robót prowadzonych w wyrobiskach zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych w celach innych niż określone ustawą, w szczególności turystycznych, leczniczych i rekreacyjnych;

3) robót podziemnych prowadzonych w celach naukowych, badawczych, doświadczalnych i szkoleniowych na potrzeby geologii i górnictwa;

4) drążenia tuneli; [czyli właściwie co?]

5) likwidacji obiektów, urządzeń oraz instalacji, o których mowa w pkt 1-4.

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Art. 6. [Definicje legalne]

1. W rozumieniu ustawy:

(...)

4) obiektem budowlanym zakładu górniczego - jest znajdujący się poza podziemnym wyrobiskiem górniczym obiekt zakładu górniczego będący obiektem budowlanym w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2024 r. poz. 725 i 834), służący bezpośrednio do wykonywania działalności regulowanej ustawą w zakresie:

a) wydobywania kopalin ze złóż, a w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny wraz z pozostałym w związku technologicznym z wydobywaniem kopaliny przygotowaniem wydobytej kopaliny do sprzedaży, albo

b) podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, albo

c) podziemnego składowania odpadów, albo

d) podziemnego składowania dwutlenku węgla;

(...)

9) przedsiębiorcą - jest ten, kto posiada koncesję na prowadzenie działalności regulowanej ustawą;

(...)

12) robotą górniczą - jest wykonywanie, utrzymywanie, zabezpieczanie lub likwidowanie wyrobisk górniczych oraz zwałowanie nadkładu w odkrywkowych zakładach górniczych w związku z działalnością regulowaną ustawą;

(...)

17) wyrobiskiem górniczym - jest przestrzeń w nieruchomości gruntowej lub górotworze powstała w wyniku robót górniczych;

17a) **zakładem - jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności określonej w art. 2 ust. 1 albo art. 86, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje;**

18) zakładem górniczym - jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności regulowanej ustawą w zakresie wydobywania kopalin ze złóż, a w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny wraz z pozostałym w związku technologicznym z wydobywaniem kopaliny przygotowaniem wydobytej kopaliny do sprzedaży, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów albo podziemnego składowania dwutlenku węgla, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje;

(...)

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Art. 53. [Wymagania kwalifikacyjne w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego]

1. Osoby wykonujące w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych **lub zakładów** czynności:
 - 1) kierownika ruchu i jego zastępcy oraz kierownika działu ruchu i jego zastępcy, w wyższym dozorze ruchu oraz w dozorze ruchu,
 - 2) (uchylony),
 - 3) (uchylony),
 - 4) mierniczego górniczego,
 - 5) geologa górniczego,
 - 6) geofizyka górniczego,
 - 7) kierownictwa w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górnictwem,
 - 8) specjalistyczne w ruchu zakładu górniczego
- są obowiązane posiadać kwalifikacje określone ustawą.

Pojęcia takie jak m.in. inwestor, projektant, inspektor nadzoru inwestorskiego użyte w PB są obce w Ustawie PGiG
Inspektor nadzoru inwestorskiego wg PB ≠ osoby wykonujące dozór wg Ustawy PGiG

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA

z dnia 23 sierpnia 2023 r.

w sprawie kwalifikacji w zakresie geologii (Dz.U. 2023 poz. 1756)

Na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633 i 1688)

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania dotyczące wykształcenia, kwalifikacji zawodowych w poszczególnych zawodach oraz odpowiadającego im zakresu i wymiaru praktyki zawodowej, odpowiedniej do poziomu i kierunku ukończonych studiów, zwanej dalej "praktyką", o której mowa w art. 52 ust. 4 i 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze, zwanej dalej "ustawą", dla poszczególnych kategorii kwalifikacji do wykonywania, dozorowania i kierowania pracami geologicznymi;
- (...)

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA**

z dnia 8 grudnia 2017 r.

w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (Dz.U. 2017 poz. 2293 ze zm.)

§ 1.

Rozporządzenie określa:

1) szczegółowe wymagania dotyczące treści planu ruchu:

(...)

o) **zakładu prowadzącego działalność określoną w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze - w załączniku nr 15 do rozporządzenia;**

(...)

3) elementy planu ruchu zakładu górniczego, których zmiany dokonuje się w trybie uproszczonym, zgodnie z art. 109 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze - w załącznikach nr 1-15 do rozporządzenia.

,

Co na to wszystko FIDIC, w wersji tzw. żółtej książki, ale zmieniony Warunkami Szczególnymi?

Przykłady poparte praktyką...

- Zaprojektowanie i wybudowanie drogi S3 Legnica (A4) – Lubawka, zadanie III od węzła Bolków (bez węzła) do węzła Kamienna Góra Północ (bez węzła), o długości ok. 16,1 km (FIDIC 1999, WP 2000)
- S6 Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina. Odcinek 3 Police – Goleniów (od km 27+403 do km 50+810,20) (FIDIC 2017, WP 2019)
- Zaprojektowanie i budowa drogi ekspresowej S19 na odcinku Jawornik - Lutcza dł. ok. 5,25 km (FIDIC 2017, WP 2019)
- Zaprojektowanie i budowa drogi ekspresowej S19 na odcinku Lutcza – w. Domaradz (z węzłem) dł. ok. 6,43 km (FIDIC 2017, WP 2019)
- Zaprojektowanie i budowa drogi ekspresowej S19 na odcinku od węzła Rzeszów Południe (bez węzła) do węzła Babica (z węzłem) dł. ok. 10,3 km (FIDIC 1999, WP 2000)
- Budowa drogi ekspresowej S1 (dawniej S69) Bielsko-Biała – Żywiec – Zwardoń, odcinek Przybędza-Milówka (Obejście Węgierskiej Górki) (FIDIC 1999, WP 2000)

1.1.2.6 „Personel Zamawiającego” oznacza Inżyniera, asystentów, do których odnosi się Subklauzula 3.2 [Delegowanie przez Inżyniera] i cały inny personel kierowniczy, robotników i innych pracowników Inżyniera i Zamawiającego, oraz wszelki inny personel podany przez Zamawiającego lub Inżyniera do wiadomości Wykonawcy jako Personel Zamawiającego.

(FIDIC 1999, WP 2000)

Personel Zamawiającego oznacza także Inspektora (Inspektorów) nadzoru inwestorskiego wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie zgodnie z Prawem budowlanym.

1.1.32 „**Personel Zamawiającego**” oznacza Inżyniera, Przedstawiciela Inżyniera (jeżeli występuje), asystentów, do których odnosi się Subklauzula 3.4 [Delegowanie przez Inżyniera] i całą kadrę, robotników i innych pracowników Inżyniera oraz Zamawiającego zaangażowanych w wykonywanie obowiązków Zamawiającego wynikających z Kontraktu, oraz wszelki inny personel wskazany Wykonawcy przez Zamawiającego lub Inżyniera w drodze Powiadomienia. Personel Zamawiającego oznacza także Inspektora (Inspektorów) nadzoru inwestorskiego wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie zgodnie z Prawem budowlanym.

(FIDIC 2017, WP 2019)

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Subklauzula 3.2 Delegowanie przez Inżyniera

Inżynier może ~~niekiedy~~ przenieść obowiązki na asystentów i delegować im upoważnienia i może także takie przeniesienie lub delegację odwołać. Do takich asystentów

mogą zaliczać się inżynier rezydent i/lub niezależni inspektorzy wyznaczeni do inspekcji i/lub dokonywania prób poszczególnych pozycji Urządzeń i/lub Materiałów. Takie przeniesienie, delegacja lub odwołanie będzie dokonane na piśmie i nie wejdzie w życie przed otrzymaniem jego kopii przez obydwie Strony. Jednakże, jeśli nie uzgodniono inaczej przez obydwie Strony, to Inżynier nie będzie delegował upoważnienia do określenia jakiejkolwiek sprawy zgodnie z Subklauzulą 3.5 [Określenia].

Asystenci będą stosownie wykwalifikowanymi osobami, posiadającymi kompetencje do pełnienia tych obowiązków i korzystania z upoważnień, oraz biegłymi w języku komunikatów, zdefiniowanym w Subklauzuli 1.4 [Prawo i język].

Każdy asystent, na którego zostały przeniesione obowiązki lub któremu zostały delegowane upoważnienia, będzie jedynie upoważniony do wydawania Wykonawcy poleceń w zakresie zdefiniowanym w tej delegacji. Jakiegokolwiek zatwierdzenie, sprawdzenie, świadectwo, zgoda, badanie, Inspekcja, polecenie, powiadomienie, propozycja, życzenie, próba lub inne podobne działanie asystenta zgodnie z tą delegacją, będzie miało ten sam skutek, jak gdyby działanie to było działaniem Inżyniera. Jednakże:

- (a) żaden brak dezaprobaty w odniesieniu do jakiejkolwiek pracy, Urządzeń lub Materiałów, nie będzie stanowił Ich aprobaty zatem nie umniejszy prawa Inżyniera do odrzucenia tej pracy, Urządzeni lub Materiałów; oraz
- (b) jeżeli Wykonawca kwestionuje jakiekolwiek określenie lub polecenie asystenta, to Wykonawca może zwrócić się z tą sprawą do Inżyniera, który bezzwłocznie potwierdzi, unieważni lub zmieni to określenie lub polecenie.

Asystenci Inżyniera, według rozumienia niniejszej Subklauzuli, będą również pełnić obowiązki Inspektorów nadzoru inwestorskiego, zgodnie z art. 25, art. 26 i art. 27 ustawy Prawo budowlane.

(FIDIC 1999, WP 2000)

Subklauzula 3.4 Delegowanie przez Inżyniera

Inżynier może ~~okazjonalnie~~ przenieść obowiązki na asystentów i przekazać im upoważnienia, i może także takie przeniesienie obowiązków lub przekazanie upoważnień odwołać, dając Stronom Powiadomienie, w którym opíše przeniesione obowiązki i przekazane upoważnienia każdemu z asystentów. **Do takich asystentów mogą zaliczać się inżynier rezydent i/lub niezależni inspektorzy wyznaczeni do inspekcji i/lub dokonywania prób poszczególnych pozycji Urządzeń i/lub Materiałów.** Przeniesienie obowiązków, przekazanie upoważnień i ich odwołanie nie wejdzie w życie przed otrzymaniem przez obie Strony takiego Powiadomienia. Jednakże Inżynier nie będzie przekazywał upoważnienia do:

- (a) działania na podstawie Subklauzuli 3.7 [Uzgodnienie lub określenie] ~~i/lub~~
- ~~(b) wydawania Powiadomienia o Korekcie na podstawie Subklauzuli 15.1 [Wezwanie do naprawienia uchybień].~~

Asystenci będą odpowiednio wykwalifikowanymi osobami fizycznymi, doświadczonymi i posiadającymi kompetencje do pełnienia tych obowiązków i korzystania z upoważnień oraz biegle posługującymi się językiem komunikacji określonym w Subklauzuli 1.4 [Prawo i język].

Każdy asystent, na którego zostały przeniesione obowiązki lub któremu zostały przekazane upoważnienia, będzie upoważniony do wydawania Wykonawcy poleceń wyłącznie w zakresie opisanym w Powiadomieniu Inżyniera danym na podstawie niniejszej Subklauzuli. Jakiegokolwiek działanie asystenta zgodnie z Powiadomieniem Inżyniera będzie miało taki sam skutek, jak gdyby działanie to było działaniem Inżyniera. Jednakże, jeżeli Wykonawca kwestionuje jakiekolwiek polecenie lub Powiadomienie dane przez asystenta, Wykonawca może zwrócić się z tą sprawą do Inżyniera dając Powiadomienie. Uznaje się, że Inżynier potwierdził polecenie lub Powiadomienie asystenta, jeżeli w terminie 7 dni od daty otrzymania Powiadomienia Wykonawcy Inżynier nie dał odpowiedzi poprzez odwołanie lub zmianę polecenia lub Powiadomienia asystenta (w zależności od przypadku).

Asystenci Inżyniera, według rozumienia niniejszej Subklauzuli, będą również pełnić obowiązki Inspektorów nadzoru inwestorskiego, zgodnie z art. 25, art. 26 i art. 27 ustawy Prawo budowlane.

(FIDIC 2017, WP 2019)

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Ustawa Prawo budowlane

Art. 25. [Obowiązki inspektora nadzoru inwestorskiego]

Do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy:

- 1) reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej;
- 2) sprawdzanie jakości wykonywanych robót budowlanych i stosowania przy wykonywaniu tych robót wyrobów zgodnie z art. 10;
- 3) sprawdzanie i odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających, uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych oraz przygotowanie i udział w czynnościach odbioru gotowych obiektów budowlanych i przekazywanie ich do użytkowania;
- 4) potwierdzanie faktycznie wykonanych robót oraz usunięcia wad, a także, na żądanie inwestora, kontrolowanie rozliczeń budowy.

Art. 26. [Uprawnienia inspektora nadzoru inwestorskiego]

Inspektor nadzoru inwestorskiego ma prawo:

- 1) **wydawać kierownikowi budowy lub kierownikowi robót** polecenia, potwierdzone wpisem do **dziennika budowy**, dotyczące: usunięcia nieprawidłowości lub zagrożeń, wykonania prób lub badań, także wymagających odkrycia robót lub elementów zakrytych, przedstawienia ekspertyz dotyczących prowadzonych robót budowlanych oraz informacji i dokumentów potwierdzających zastosowanie przy wykonywaniu robót budowlanych wyrobów, zgodnie z art. 10, a także informacji i dokumentów potwierdzających dopuszczenie do stosowania urządzeń technicznych;
- 2) **żądać od kierownika budowy lub kierownika robót** dokonania poprawek bądź ponownego wykonania wadliwie wykonanych robót, a także wstrzymania dalszych robót budowlanych w przypadku, gdyby ich kontynuacja mogła wywołać zagrożenie bądź spowodować niedopuszczalną niezgodność z projektem lub pozwoleniem na budowę.

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Co w takim razie??

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Ustawa Prawo Budowlane

Art. 47a. [Czynności i zdarzenia rejestrowane w dzienniku budowy]

1. Dziennik budowy stanowi urzędowy dokument przeznaczony do rejestrowania:

- 1) przebiegu robót budowlanych oraz
- 2) zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót budowlanych, mających znaczenie przy ocenie technicznej prawidłowości wykonywania tych robót.

2. Rejestrowanie, o którym mowa w ust. 1, odbywa się w formie wpisów.

Art. 47b. [Prowadzenie dziennika budowy odrębnie dla poszczególnych obiektów budowlanych]

1. Dziennik budowy prowadzi się odrębnie dla każdego obiektu budowlanego wymagającego pozwolenia na budowę, pozwolenia na rozbiórkę albo zgłoszenia.
2. Dla obiektów liniowych dziennik budowy można prowadzić odrębnie dla każdego wydzielonego odcinka robót.

Art. 47d. [Osoba odpowiedzialna za prowadzenie dziennika budowy]

Za prowadzenie dziennika budowy zgodnie z przepisami ustawy odpowiada kierownik budowy.

Art. 47e. [Osoby uprawnione do dokonania wpisu w dzienniku budowy]

1. Uprawnionymi do dokonania wpisu w dzienniku budowy są:

- 1) uczestnicy procesu budowlanego;
- 2) geodeta uprawniony wykonujący na terenie budowy czynności geodezyjne na potrzeby budownictwa;
- 3) upoważnieni pracownicy organów nadzoru budowlanego i innych organów uprawnionych do kontroli przestrzegania przepisów na terenie budowy, w ramach dokonywanych czynności kontrolnych.

2. Pracownik organu nadzoru budowlanego, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, potwierdza swoją obecność na terenie budowy wpisem w dzienniku budowy

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Przepisy wykonawcze do Ustawy Prawo geologiczne i górnicze

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ŚRODOWISKA

z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych

ZAŁĄCZNIK Nr 15

PLAN RUCHU ZAKŁADU PROWADZĄCEGO DZIAŁALNOŚĆ OKREŚLONĄ W ART. 2 UST. 1 USTAWY Z DNIA 9 CZERWCA 2011 r. - PRAWO GEOLOGICZNE I GÓRNICZE

Załączniki do planu ruchu

1. Struktura organizacyjna zakładu, z określeniem stanowisk osób kierownictwa i dozoru ruchu.
2. Mapy pochodzące z zasobu dokumentacji kartograficznej podmiotu, z naniesieniem:
 - 1) sytuacji i zagospodarowania powierzchni wraz z granicami zakładu oraz granicami obszarów i terenów górniczych, które zostały wyznaczone w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonej działalności;
 - 2) obiektów budowlanych zakładu;
 - 3) miejsc i obszarów planowanych robót;
 - 4) stref występowania zagrożeń;
 - 5) filarów ochronnych.

Jeżeli wymaga tego specyfika prowadzonej działalności, dołącza się odpowiednie mapy wyrobisk górniczych, sporządzone zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi map górniczych.

3. Schemat ideowy zasilania zakładu, jego obiektów terenowych oraz jednostek terenowych w energię elektryczną, parę wodną, sprężone powietrze, inne media energetyczne oraz wodę.
4. Schematy ideowe układów głównego odwadniania.
5. Uproszczony przestrzenny schemat przewietrzania, ze wskazaniem planowanych zmian w okresie obowiązywania planu ruchu.
6. **Książka obudowy obejmująca rysunki stosowanej w okresie obowiązywania planu ruchu obudowy dla wyrobisk górniczych.**

Książka obudowy ≠ Dziennik budowy

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Przepisy wykonawcze do Ustawy Prawo geologiczne i górnicze

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ENERGII

z dnia 23 listopada 2016 r. (Dz.U. 2017 poz. 1118)

w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych

§ 2.

Przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio do:

- 1) wykonywania robót geologicznych metodą podziemną;
- 2) działalności, o której mowa w **art. 2 ust. 1** ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze, zwanej dalej "ustawą".

§ 38.

1. Dla robót górniczych przed rozpoczęciem:

- 1) **drażenia**,
 - 2) eksploatacji,
 - 3) zbrojenia,
 - 4) likwidacji,
 - 5) wprowadzania wód do wyrobisk górniczych i zrobów lub odwadniania podziemnych zbiorników wodnych,
 - 6) wiercenia - w przypadku otworów o długości większej niż 10 m
- opracowuje się projekty techniczne wraz z technologią wykonywania robót.

2. Projekt techniczny zawiera w szczególności:

(...)

5) rodzaj i typ obudowy;

(...)

4. Projekty techniczne i technologie wykonywania robót są zatwierdzane przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

5. Zgodę na rozpoczęcie robót, o których mowa w ust. 1, wydaje kierownik ruchu zakładu górniczego na podstawie projektu technicznego oraz protokołu odbioru technicznego sporządzonego przez powołaną przez niego w tym celu komisję.

Projekt techniczny wg PB ≠ Projekt techniczny wg PGiG

Projektant wg PB ≠ KRZ / KRZG wg PGiG

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Subklauzula 5.1 Ogólne zobowiązania projektowe

W Subklauzuli 5.1 wprowadza się następujące zmiany:
Usunięto całą treść pierwszego zdania pierwszego akapitu Subklauzuli 5.1 rozpoczynającego się od wyrazów „Wykonawca sporządzi projekt...” i zastąpiono ją następującą treścią:
Wykonawca jest zobowiązany do sporządzenia projektu budowlanego obejmującego Roboty określone w Wymaganiach Zamawiającego, zgodnego z Prawem budowlanym, oraz przedłożenia go do zatwierdzenia Zamawiającego. Pozostałe projekty przewidziane w Umowie, w tym w szczególności projekty wykonawcze o stopniu szczegółowości wystarczającym do sprawdzenia, weryfikacji, zatwierdzenia lub zaopiniowania Robót przez Inżyniera oraz wykonania Robót i dokonania ich odbioru, a także Specyfikacje Techniczne wykonania i odbioru Robót budowlanych oraz przedmiary robót, Wykonawca przedłoży nie później niż na 7 dni przed planowanym rozpoczęciem robót budowlanych.
Wykonawca będzie odpowiedzialny za projekty jak projektant w rozumieniu Prawa budowlanego. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić stały nadzór autorski zgodnie z wymogami Prawa budowlanego.
Wykonawca jest uprawniony wykorzystać opracowania projektowe przekazane przez Zamawiającego w celach informacyjnych.
Na końcu pierwszego zdania drugiego akapitu Subklauzuli 5.1 po wyrazach „konieczne do wykonania projektu” dodaje się wyrazy o treści: „oraz uprawnienia projektowe wymagane przez Prawo budowlane”.
Usunięto całą treść trzeciego akapitu Subklauzuli 5.1 rozpoczynającego się od wyrazów „Po otrzymaniu powiadomienia...” i zastąpiono ją następującą treścią:

Wykonawca jest zobowiązany do zapoznania się z Wymaganiami Zamawiającego i dokładnego zbadania czy Wymagania Zamawiającego (włącznie z kryteriami projektowania i obliczeniami, jeśli są) są prawidłowe i wystarczające do zaprojektowania i wykonania prac oraz Robót zgodnie z Kontraktem. Jeśli Wykonawca napotka w Wymaganiach Zamawiającego błędy, wady lub nieprawidłowości, wówczas Wykonawca, jest zobowiązany dać Inżynierowi stosowne powiadomienie, a Inżynier jest uprawniony zwracać się o dodatkowe wyjaśnienia, kiedy uzna to za stosowne. W każdym przypadku Subklauzuli 5.1 stosuje się odpowiednio.

Subklauzula 5.1 Ogólne zobowiązania projektowe

Wykonawca sporządzi projekt Robót i będzie za niego odpowiedzialny.

Wykonawca jest zobowiązany do sporządzenia kompletnego projektu wykonawczego obejmującego Roboty określone w Wymaganiach Zamawiającego, zgodnego z Prawem budowlanym oraz przedłożenia go do zatwierdzenia Inżynierowi. Pozostałe projekty przewidziane w Umowie, o stopniu szczegółowości wystarczającym do sprawdzenia, weryfikacji, zatwierdzenia lub zaopiniowania Robót przez Inżyniera oraz wykonania Robót i dokonania ich odbioru, a także Specyfikacje Techniczne wykonania i odbioru Robót budowlanych oraz przedmiary robót, Wykonawca przedłoży nie później niż na 7 dni przed planowanym rozpoczęciem robót budowlanych.

Wykonawca będzie odpowiedzialny za projekty sporządzone przez Wykonawcę jak projektant w rozumieniu Prawa budowlanego. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić stały nadzór autorski zgodnie z wymogami Prawa budowlanego.

Wykonawca jest uprawniony wykorzystać opracowania projektowe przekazane przez Zamawiającego w celach informacyjnych.

Projekt przygotowany będzie przez wykwalifikowanych projektantów, będących inżynierami lub innymi fachowcami spełniającymi kryteria (jeśli są) podane w Wymaganiach Zamawiającego. Jeżeli nie jest inaczej podane w Kontrakcie, to Wykonawca przedłoży Inżynierowi w celu uzyskania jej zgody, nazwisko/nazwę i szczegółowe informacje dotyczące każdego proponowanego projektanta i Podwykonawcy projektu.

Wykonawca zapewnia, że on sam, jego projektanci oraz Podwykonawcy projektu mają, doświadczenie i zdolności, konieczne do wykonania projektu **oraz uprawnienia projektowe wymagane przez Prawo budowlane**. Wykonawca zobowiązuje się, że projektanci będą do dyspozycji, aby uczestniczyć w dyskusjach z Inżynierem we wszystkich uzasadnionych momentach, aż do daty upływu odnośnego Okresu Zgłaszania Wad.

Klauzula 5 Projektowanie

Subklauzula 5.1 Ogólne zobowiązania projektowe

~~Wykonawca sporządzi projekt Robót i będzie za niego odpowiedzialny. Projekt przygotowany będzie przez projektantów:~~

- ~~(a) będących inżynierami lub innymi profesjonalistami, którzy są wykwalifikowani, doświadczeni i kompetentni w dziedzinach projektowania, za które są odpowiedzialni;~~
- ~~(b) spełniających kryteria (jeżeli podano) podane w Wymaganiach Zamawiającego oraz~~
- ~~(c) będących osobami wykwalifikowanymi i uprawnionymi zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa do projektowania Robót.~~

Wykonawca jest zobowiązany do sporządzenia projektu budowlanego obejmującego Roboty określone w Wymaganiach Zamawiającego, zgodnego z Prawem budowlanym, oraz przedłożenia go do zatwierdzenia Inżyniera. Pozostałe projekty przewidziane w Umowie, w tym w szczególności projekty wykonawcze o stopniu szczegółowości wystarczającym do sprawdzenia, weryfikacji, zatwierdzenia lub zaopiniowania Robót przez Inżyniera oraz wykonania Robót i dokonania ich odbioru, a także Specyfikacje Techniczne wykonania i odbioru Robót budowlanych oraz przedmiary robót, Wykonawca przedłoży Inżynierowi do zatwierdzenia.

Wykonawca będzie odpowiedzialny za projekty jak projektant w rozumieniu Prawa budowlanego. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić stały nadzór autorski zgodnie z wymogami Prawa budowlanego.

Wykonawca jest uprawniony wykorzystać opracowania projektowe przekazane przez Zamawiającego w celach informacyjnych.

Jeżeli nie jest inaczej podane w Wymaganiach Zamawiającego, Wykonawca przedłoży Inżynierowi, w celu uzyskania jego zgody, nazwisko/nazwę, adres, szczegółowe informacje i odpowiednie doświadczenie dotyczące każdego proponowanego projektanta/Podwykonawcy prac projektowych.

Wykonawca zapewnia, że on sam, jego projektanci oraz Podwykonawcy prac projektowych mają doświadczenie, zdolności i kompetencje konieczne do wykonania projektu. Wykonawca zobowiązuje się, że projektanci i Podwykonawcy prac projektowych będą do dyspozycji, aby uczestniczyć w dyskusjach z Inżynierem i/lub Zamawiającym w każdym rozsądnym czasie (na lub poza Placem Budowy), do czasu wydania Świadectwa Wykonania.

~~Niezwłocznie po otrzymaniu Powiadomienia na podstawie Subklauzuli 8.1 [Rozpoczęcie Robót], Wykonawca dokładnie zbada Wymagania Zamawiającego (w tym kryteria projektowania i obliczenia, jeżeli występują). Jeżeli Wykonawca wykryje błąd, usterkę lub wadę w Wymaganiach Zamawiającego, zastosowanie znajdą postanowienia Subklauzuli 1.9 [Błąd w Wymaganiach Zamawiającego] (chyba że jest to błąd w elementach odniesienia wyraźnie określonych w Wymaganiach Zamawiającego, w którym to wypadku zastosowanie znajdą postanowienia Subklauzuli 4.7 (Wytyczenie)).~~

Wykonawca jest zobowiązany do zapoznania się z Wymaganiami Zamawiającego i dokładnego zbadania czy Wymagania Zamawiającego (włącznie z kryteriami projektowania i obliczeniami, jeśli są) są prawidłowe i wystarczające do zaprojektowania i wykonania prac oraz Robót zgodnie z Kontraktem. Jeśli Wykonawca napotka w Wymaganiach Zamawiającego błędy lub wady, wówczas Wykonawca, jest zobowiązany dać Inżynierowi stosowne powiadomienie, a Inżynier jest uprawniony zwracać się o dodatkowe dowody, za każdym razem, kiedy uzna to za stosowne. W każdym przypadku Subklauzule 1.9 [Błędy w Wymaganiach Zamawiającego] stosuje się odpowiednio.

Po otrzymaniu Powiadomienia Inżynier określi zgodnie z Subklauzulą 3.7 [Uzgodnienie lub określenie], czy postanowienia Klauzuli 13 [Zmiany i Korekty] będzie mieć w tym przypadku zastosowanie.

(FIDIC 1999, WP 2000)

(FIDIC 2017, WP 2019)

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów
Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

Podsumowanie i wnioski:

- *Należyte uregulowanie współzależności osób i podmiotów uczestniczących w realizacji inwestycji (relacje PG vs. PGiG)*
- *Określenie jasnych kryteriów zakresu i podziału kompetencyjnego przez osoby kierownicze i pełnienia nadzoru nad prowadzonymi robotami (relacje PG vs. PGiG)*
- *Dostosowanie wzorów umów o roboty budowlane opartych o Warunki Kontraktu FIDIC (Warunki Szczególne Kontraktu) z uwzględnieniem specyfiki unormowań ujętych odpowiednio w Ustawie Prawo budowlane i Ustawie Prawo geologiczne i górnicze*
- *Dostosowanie wzorów umów o pełnienie nadzoru inwestorskiego z uwzględnieniem specyfiki unormowań ujętych odpowiednio w Ustawie Prawo budowlane i Ustawie Prawo geologiczne i górnicze*

Wybrane aspekty problemowe realizacji inwestycji tunelowych opartych o tzw. specustawę drogową na gruncie Warunków Kontraktowych FIDIC a uwarunkowania wynikające z przepisów Ustaw Prawo budowlane i Prawo geologiczne i górnicze

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

FOT. PAWEŁ KLARECKI GDDKiA

GRZEGORZ LEWANDOWSKI
Dyrektor Techniczny ds. Obiektów Tunelowych

 608 466 520

 Grzegorz.Lewandowski@mirbud.pl

Grzegorz Lewandowski
Członek Zwyczajny SIDiR

Członek Zwyczajny ZMRP

